

אפִיָּה

כלילה שבו נולדה אפייה אוצ'ר אל ניחוח המושק הלוהט של ארץ הפנטי, השתוללה שריפה ביערות הסמוכים למחנהו של אביה. האש נעה במהירות, קורעת לה נתיב ימים על גבי ימים. היא ניזונה מן האוויר, לנה במערות והסתתרה בין העצים. היא בערה לאורך ולרוחב, אדישה לחורבן שהותירה אחריה, עד שהגיעה לכפר האשנטי. שם נעלמה והתמזגה עם הלילה.

אביה של אפייה, קובי אוצ'ר, השאיר את אשתו הראשונה, בָּבָה, עם התינוקת החדשה כדי שיוכל לבדוק את הנזק שנגרם ליאם שלו, היכול היקר ביותר שעליו התקיימו משפחות בכל מקום. שבע מחלקות היאם של קובי נשרפו כליל, וכל אחת מהן הייתה עבורו מהלומה למשפחתו. הוא ידע אז שזכרה של השריפה שבערה ונמלטה ירדוף אותו, את צאצאיו ואת צאצאי-צאצאיו כל עוד תימשך השושלת. כשחזר לבקתה של בבה ומצא את אפייה, ילדת אש הלילה, צווחת אל האוויר, הוא הביט באשתו ואמר, "לעולם לא נדבר שוב על מה שקרה היום."

נפוצה השמועה שהתינוקת נולדה מהאש, שזו הסיבה שלבבה אין חלב. אשתו השנייה של קובי, שילדה בן רק

שלושה חודשים קודם לכן, הניקה את אפייה. אפייה סירבה לינוק, וכשנעתרה, קרעו חניכיה החדות את העור שסביב פטמותיה של האישה, עד שחששה להאכיל את התינוקת. לכן אפייה הלכה ורזתה, עורה נתלה על עצמותיה הגרומות כשל ציפור, וחור פיה השחור והגדול פלט יללות רעב שנשמעו בכל רחבי הכפר, גם בימים שבבה עשתה כמיטב יכולתה להחניקן וכיסתה את שפתי התינוקת בכף ידה השמאלית המחוספסת.

"תאהבי אותה," פקד קובי, כאילו אהבה היא פעולה פשוטה כמו להרים אוכל מצלחת ברזל ולדחוף אותו לפה. בלילה, בבה חלמה שהיא משאירה את התינוקת ביער האפל, מפקירה אותה לחסדיו של האל אַנְיִימִי.

אפייה בגרה. בקיץ שלאחר יום הולדתה השלישי, ילדה בבה את בנה הראשון. שמו של התינוק היה פִּיפִי, והוא היה שמן כל כך שלפעמים, כשבבה לא הסתכלה, הייתה אפייה מגלגלת אותו על האדמה כמו כדור. ביום הראשון שבבה נתנה לאפייה להחזיק אותו, היא הפילה אותו בטעות. התינוק נותר על ישבנו, נחת על בטנו והסתכל מעלה אל כל הנוכחים בחדר, מסופק אם עליו לבכות או לא. הוא החליט שלא, אבל בבה, שערבבה פִּנְקוּ, הרימה את מקל הבחישה והכתה את אפייה על גבה החשוף. בכל פעם שהמקל התרומם מגופה של הילדה, הוא השאיר חתיכות בנקו לווהטות ודביקות שצרכו את בשרה. כשבבה סיימה, אפייה הייתה מכוסה פצעים, והיא צרחה ובכתה. פיפי התגלגל אנה ואנה על הרצפה, הביט באפייה בעיניו הגדולות אבל לא השמיע קול.

כשקובי הגיע הביתה, הוא מצא את שאר נשותיו מטפלות בפצעייה של אפייה והבין מיד מה קרה. המריבה בינו ובין

בבה נמשכה עד אמצע הלילה. אפייה שמעה אותם מבעד לקירות הדקים של הבקתה שבה שכבה על הרצפה, שם שקעה בשינה קודחת והתעוררה ממנה חליפות. בחלומה, קובי היה אריה, ובבה – עץ. האריה עקר את העץ מהאדמה שעליה עמד והטיח אותו ארצה. העץ מתח את ענפיו במחאה והאריה קרע אותם מעליו בזה אחר זה. העץ השרוע החל להגיר דמעות של נמלים אדומות שפסעו בסדקים הדקים שבקליפתו. הנמלים התקבצו באדמה הרכה סביב ראש גזע העץ.

ככה הכול התחיל: בבה הכתה את אפייה, קובי הכה את בבה, וחוזר חלילה. כשמלאו לאפייה עשר שנים, היא ידעה לדקלם את היסטוריית הצלקות שעל גופה. בקיץ של שנת 1764 ריסקה בבה יאם על גבה. באביב של שנת 1767 הלמה בבה באבן בכף רגלה השמאלית ושברה את הבוהן הגדולה שלה, ומאז הצביעה אותה בוהן לכיוון אחר משאר הבהונות. לכל צלקת בגופה של אפייה התלוותה צלקת בגופה של בבה. אך הדבר לא מנע מהאם להכות את הבת, ומהאב להכות את האם.

הדברים רק החמירו כשהפציע יופייה של אפייה. כשהייתה בת שתים-עשרה הנצו שדיה, שתי בליטות שבקעו מחזה, רכות כבשר מנגו. אנשי הכפר ידעו כי עד מהרה יופיע גם הדם הראשון, וחיכו להזדמנות לבקש את ידה מקובי ומבבה. מתנות החלו להגיע. אחד מאנשי הכפר הפיק את יין התמרים המשובח ביותר, אך רשתות הדיג של אחר לא נשארו ריקות לעולם. משפחתו של קובי חגגה את נשיותה המתפתחת של אפייה. הבטן והידיים שלהם לא נשארו ריקות לעולם.

בשנת 1775, הייתה אג'ואה איידו לנערה הראשונה בכפר שחייל בריטי הציע לה נישואין. עורה היה בהיר ולשונה חריפה. בבקרים, לאחר הרחצה, היא נהגה למרוח חמאת שיאה על כל גופה, מתחת לשדיה ובין רגליה. אפייה לא הכירה אותה היטב, אבל היא ראתה אותה עירומה פעם אחת, כשכבה שלחה אותה להביא שמן דקלים לבקתת הנערה. עורה היה חלק ומבריק, ושערה מלכותי.

בפעם הראשונה שהגיע הגבר הלבן, ביקשה אמה של אג'ואה מהוריה של אפייה לערוך לו סיור בכפר בשעה שאג'ואה התכוננה לקראתו.

"אני יכולה לבוא?" שאלה אפייה, ורצה בעקבות הוריה. היא שמעה את ה"לא" של בבה באוזן אחת ואת ה"כן" של קובי באוזן השנייה. האוזן של אביה ניצחה, ועד מהרה עמדה אפייה מול הגבר הלבן הראשון שראתה מעודה.

"הוא שמח לפגוש אותך," אמר המתורגמן כשהושיט הגבר הלבן את ידו לאפייה. היא לא לחצה אותה. היא בחרה להסתתר מאחורי רגלו של אביה ולהתבונן בו.

הוא לבש מעיל שבמרכזו כפתורי זהב בוהקים. המעיל בקושי נסגר על כרסו. פניו היו אדומות, כאילו היה צווארו גזע כרות העולה בלהבות. הוא היה שמן מכף רגל ועד ראש, ואגלי זיעה עצומים זלגו ממצחו ומעל שפתו העליונה. אפייה החלה לחשוב עליו כעל ענן גשם: חיזור ורטוב וחסר צורה.

"אנא מכם, הוא רוצה לראות את הכפר," אמר המתורגמן, וכולם התחילו לצעוד.

התחנה הראשונה שלהם הייתה המחנה של אפייה. "כאן אנחנו גרים," אמרה אפייה לגבר הלבן והוא חייך אליה באווילות, עיניו הירוקות לוטות בערפל.

הוא לא הבין. גם לאחר שהמתורגמן דיבר אתו, הוא לא הבין.

קובי אחז בידה של אפייה והוא וככה הובילו את הגבר הלבן ברחבי המחנה. "כאן, בכפר הזה," אמר קובי, "יש לכל אישה בקתה משלה. היא חולקת את הבקתה הזאת עם ילדיה. כשמגיע הלילה שבו תורה להיות עם בעלה, הוא הולך אל הבקתה שלה."

עיניו של הגבר הלבן הצטללו עם מסירת התרגום, ולפתע הבינה אפייה שהוא רואה אותם באור חדש. הבוץ שבקירות הבקתה, הקש שהרכיב את הגג, הוא סוף-סוף הצליח לראות אותם.

הם המשיכו לסייר בכפר והראו לגבר הלבן את כיכר הכפר, את סירות הדיג הקטנות שגולפו מגזעי עץ חלולים שהגברים נשאו עמם, כשצעדו לאורך הקילומטרים הספורים אל החוף. אפייה הכריחה את עצמה לראות את הדברים באור חדש גם כן. היא הריחה את רוח הים המלווה כאשר נגעה בשערות שבאפה, היא הרגישה את קליפת עץ הדקל החדה כשִׁרְיָטָה, ראתה את האדום העמוק-עמוק של החמר שהקיף אותם מכל עבר.

"בבה," שאלה אפייה ברגע שהגבר התרחק מהם, "למה אג'ואה תתחתן עם האיש הזה?"
"כי ככה אימא שלה החליטה."

כעבור כמה שבועות, חזר האיש הלבן כדי לחלוק כבוד לאִמָּה של אג'ואה, ואפייה וכל שאר תושבי הכפר התגודדו מסביב כדי לראות מה ייתן לה. היה מוהר בסך חמישה-עשר פאונד. היו סחורות שהביא עמו מהמצודה, סחורות שנשאו בני האשנטי על גבם. קובי אמר לאפייה לעמוד מאחוריו כאשר צפו במשרתים מגיעים ובידיהם בדים, דוחן, זהב וברזל.

כשחזרו למחנה, משך קובי את אפייה הצדה והניח לנשותיו ולשאר ילדיו ללכת לפניהם.

"את מבינה מה קרה כאן הרגע?" הוא שאל אותה. ממרחק-מה הניחה בבה את ידה בידו של פיפי. לאחיה של אפייה מלאו אחת-עשרה, אבל הוא כבר ידע לטפס על גזע עץ דקל תוך הסתמכות על ידיו ורגליו בלבד. "האיש הלכן בא לקחת את אג'ואה," אמרה אפייה. אביה הנהן. "הלבנים גרים במצודת קייפ קוסט. הם סוחרים שם עם אנשינו."

"בברזל וברוח?"

אביה הניח את ידו על כתפה ונשק למצחה, אבל כשהתנתק ממנה נראו עיניו מרוחקות וטרודות. "כן, אנחנו מקבלים מהם ברזל ורוח, אבל אנחנו מוכרחים לתת להם דברים בתמורה. האיש בא מקייפ קוסט כדי לשאת את אג'ואה, ואנשים נוספים כמוהו יבואו וייקחו את הבנות שלנו. אבל לגבייך, בתי היקרה, יש לי תכניות גדולות יותר מאשר חיים כאשתו של גבר לבן. את תינשאי לגבר מהכפר שלנו."

בדיוק אז הסתובבה בבה, ואפייה פגשה במבטה. בבה זעפה. אפייה הביטה באביה כדי לראות אם הבחין בכך, אבל קובי לא אמר דבר.

אפייה ידעה במי תרצה לבחור כבעל, והיא קיוותה בכל לבה שהוריה יבחרו באותו אדם. אַבְּאָקוּ פְּדוּ היה עתיד לרשת את תפקיד ראש הכפר. הוא היה גבוה, עורו כמו גלעין אבוקדו, וידיו גדולות ועטורות אצבעות ארוכות ודקות שבהן נופף בכל פעם שדיבר, כאילו היו ברקים. הוא ביקר במחנה ארבע פעמים בחודש האחרון, ובהמשך אותו שבוע, הוא ואפייה עמדו לסעוד יחד.

אבאקו הביא עז. משרתיו נשאו יאם ודגים ויין דקלים. בבה ושאר הנשים הזינו את המדורות וחיממו את השמן. ריח סמיך ועשיר נישא באוויר.

באותו בוקר, בבה קלעה את שערה של אפייה לצמות. שתי צמות ארוכות מכל צד של מרכז ראשה. הצמות שיוו לה מראה של אייל, והיא נראתה חזקה ועיקשת. אפייה משחה את גופה העירום בשמן וענדה זהב באוזניה. היא ישבה מול אבאקו בשעת הסעודה ושמחה בכל פעם שהגניב אליה מבטי התפעלות.

"הייתם בטקס של אג'ואה?" שאלה בבה ברגע שכל הגברים קיבלו את מנתם והנשים יכלו סוף-סוף לאכול.

"כן, הייתי שם, אבל רק לזמן קצר. חבל שאג'ואה עוזבת את הכפר. היא הייתה יכולה להיות אישה טובה."

"תעבוד בשביל הבריטים כשתהיה ראש שבט?" שאלה אפייה. קובי ובבה שלחו אליה מבטים נוקבים והיא השפילה את ראשה, אבל כשהרימה אותו ראתה שאבאקו מחיך.

"אנחנו עובדים עם הבריטים, אפייה, לא בשבילם. זו המשמעות של מסחר. כשאהיה ראש השבט, נמשיך לקדם את הסחר עם האשנטי והבריטים."

אפייה הנהנה. היא לא ידעה בדיוק למה הוא מתכוון, אבל הבינה ממבטי הוריה שמוטב שתשתוק. אבאקו ברו היה האיש הראשון שהביאו לפגוש אותה. אפייה השתוקקה שירצה בה, אבל היא עדיין לא ידעה מה טיבו, איזו אישה הוא מחפש. בבקתה שלה, אפייה יכלה לשאול את אביה ואת פיפי ככל העולה על רוחה. בבה בחרה לשתוק והעדיפה שאפייה תנהג כמותה. בבה סטרה לה כששאלה אותה מדוע לא לקחה אותה לקבל ברכה ככל שאר האימהות ובנותיהן. רק כאשר אפייה לא דיברה או הטילה ספק, כאשר הקטינה

את עצמה, הצליחה להרגיש באהבתה של בבה, או משהו דומה לכך. אולי זה גם מה שאבאקו רצה. אבאקו סיים לאכול. הוא לחץ את ידיהם של כל בני המשפחה ונעצר אצל אמה של אפייה. "תודיעי לי כשהיא מוכנה," אמר.

בבה לפתה את חזה בידה והנהנה בפנים קודרות. קובי ושאר הגברים ליוו את אבאקו לדרכו ושאר בני המשפחה נופפו לו.

באותו לילה, העירה בבה את אפייה משנתה על רצפת הבקתה. אפייה הרגישה את הבל פיה החם של אמה על אוזנה כשדיברה אליה. "כשיופיע הדם שלך, אפייה, את מוכרחה להסתיר אותו. את מוכרחה לספר לי ולא לאף אחד אחר," אמרה. "מבינה?" היא הושיטה לאפייה כפות תמרים שהפכה ליריעות רכות ומגולגלות. "תניחי אותן בתוכך ותבדקי כל יום. כשהן יאדימו, את מוכרחה לומר לי."

אפייה הביטה בכפות התמרים המונחות בידיה המושטות של בבה. היא לא לקחה אותן מיד, אבל כאשר נשאה שוב את מבטה ראתה מעין ייאוש בעיני אמה. ומכיוון שהמבט הזה ריכך משום־מה את פניה של בבה, ומכיוון שגם אפייה ידעה ייאוש מהו והכירה את ייסורי הכמיהה, היא עשתה כמצוות אמה. מדי יום בדקה אפייה אם האדימו היריעות, אך צבע כפות התמרים נשאר לבן־ירקרק כתמיד. באביב חלה ראש הכפר, וכולם צפו מקרוב באבאקו כדי לבחון אם הוא מוכן למשימה. הוא נשא שתי נשים באותם חודשים, ארקואה החכמה ומיליסנט, בתם המעורבת של אישה משבט הפנטי וחייל בריטי. החייל מת מקדחת והשאיר לרעייתו ולשני ילדיהם עושר רב שאפשר להם לעשות ככל העולה על רוחם. אפייה ייחלה ליום שבו יקראו לה כל תושבי הכפר

אפייה היפה, כפי שקרא לה אבאקו בהזדמנויות הנדירות שבהן הותר לו לשוחח עמה.

אָמה של מיליסנט קיבלה שם חדש מבעלה הלבן. היא הייתה אישה שמנמנה ובשרנית ששיניה נצצו על רקע עורה השחור כלילה. עם מות בעלה היא החליטה לצאת מהמצודה ולחזור לכפר. כיוון שהגברים הלבנים לא יכלו להוריש בצוואותיהם כסף לנשותיהם משבט הפנטי ולילדיהן, הם הורישו אותן לחיילים ולחברים אחרים והם שילמו לנשים. אמה של מיליסנט קיבלה סכום כסף שאפשר לה לפתוח דף חדש ולרכוש חלקת אדמה. היא ומיליסנט נהגו לבקר את אפייה ובבה לעתים קרובות, כיוון שלדבריה הן עתידות להימנות בקרוב עם אותה משפחה.

אפייה מעולם לא ראתה אישה בהירת עור כמו מיליסנט. שעה השחור גלש עד לאמצע גבה וגון עיניה היה ירוק. היא חייכה לעתים נדירות, ודיברה בקול צרוד ובמבטא פנטי משונה.

"איך היו החיים במצודה?" שאלה בבה את אָמה של מיליסנט יום אחד, בשעה שארבע הנשים סעדו את לבן בארוחה קלה של בוטנים ובננות.

"חיים טובים, טובים מאוד. הם דואגים לך, הגברים האלה! הם מתנהגים כאילו מעולם לא היו עם אישה קודם לכן. אין לי מושג מה עשו הנשים הבריטיות שלהם. תאמיני לי, בעלי הביט בי כאילו אני הייתי מים והוא אש, וכל לילה הייתי צריכה לכבות אותו."

הנשים צחקו. מיליסנט הגניבה אל אפייה חיוך, ואפייה רצתה לשאול אותה איך החיים עם אבאקו, אבל לא העזה. בבה רכנה אל אָמה של מיליסנט אבל אפייה בכל זאת הצליחה לשמוע אותה, "והם משלמים מוהר טוב, מה?"

"שככה יהיה לי טוב, בעלי שילם לאימא שלי עשרה פאונד וזה לפני חמש-עשרה שנה! שיהיה ברור, אחותי, זה הרבה כסף, אבל אני מבחינתי שמחה שהבת שלי התחתנה עם פנטי. גם אם חייל היה מציע לשלם עבורה עשרים פאונד, היא לא הייתה זוכה להיות אישה של ראש שבט. והכי גרוע, היא הייתה צריכה לגור במצודה, רחוק ממני. לא, לא, עדיף להתחתן עם גבר מהכפר כדי שהבנות שלך יישארו קרובות אלייך."

בבה הנהנה ופנתה אל אפייה, שמיהרה להסב את מבטה. באותו לילה, יומיים בלבד לאחר יום הולדתה החמישה-עשר, הופיע הדם. הוא לא הופיע בפרץ אדיר של גלי אוקיינוס כפי שציפתה אפייה, אלא כמו טפטוף קל, זרזיף גשם, טיפה ועוד טיפה, מאותו מקום בגג הבקתה. היא התנקתה והמתינה שאביה יצא מעל בבה כדי שתוכל לספר לה.

"בבה," אמרה והראתה לה את כפות התמרים שהאדימו. "הדם הגיע."

בבה הניחה יד על שפתיה. "מי עוד יודע?"
"אף אחד," אמרה אפייה.

"שיישאר ככה. מבינה? אם מישהו שואל אותך אם את כבר אישה, את עונה לו שלא."

אפייה הנהנה. היא פנתה לצאת אבל בקרבה בערה שאלה כמו גחלים לוחשות. "למה?" שאלה לבסוף.

בבה הושיטה את ידה אל פיה של אפייה ומשכה את לשונה. היא דקרה את קצה הלשון בציפורניה החדות. "מי את חושבת שאת, מי הרשה לך להטיל בי ספק, מי? אם לא תעשי מה שאני אומרת, אני אדאג שלא תוכלי לדבר בחיים." היא שחררה את לשונה של אפייה, וכל אותו לילה הרגישה אפייה את טעם דמה על לשונה.

בשבוע לאחר מכן מת ראש השבט הזקן. ההודעות על הלוויה נפוצו בכל הכפרים מסביב. הטקסים ימשכו חודש שלם ובסופו יערך טקס הכרתו של אבאקו לראש השבט. נשות הכפר הכינו אוכל מצאת החמה ועד שקיעתה; הכינו תופים ממיטב העצים והזמינו את הזמרים המובחרים ביותר לשאת קולם בשיר. פוקדי הלוויה החלו לרקוד ביום הרביעי של העונה הגשומה, ורגליהם לא נחו עד שיבשה האדמה לחלוטין.

בתום הלילה היבש הראשון הוכתר אבאקו כאומָנְהִין, ראש כפר הפנטיים. הלבישו אותו בכדים יקרים, ונשותיו עמדו משני צדיו. אפייה ובבה עמדו זו לצד זו וצפו בו, וקובי הצעיד את הקהל. מדי פעם שמעה אותו אפייה ממלמל שגם היא, בתו, האישה היפה ביותר בכפר, אמורה הייתה לעמוד שם.

בתפקידו כראש השבט החדש, אבאקו ביקש לעשות משהו גדול, משהו שיסב את תשומת הלב לכפרם ויהפוך אותם לכוח שיש להתחשב בו. כעבור שלושה ימים בלבד בתפקיד, הוא אסף את כל הגברים בכפר למחנהו. הוא האכיל אותם יומיים רצופים, השקה אותם יין דקלים, עד ששאון צחוקם ולהט צעקותיהם נשמעו בכל בקתה ובקתה.

"מה הם יעשו?" שאלה אפייה.

"זה לא עניינך," אמרה בבה.

בחודשיים שחלפו מאז החלה אפייה לדמם, בבה הפסיקה להכות אותה. דמי שתיקה. בימים מסוימים, כאשר הכינו ארוחות לגברים או כאשר אפייה הביאה את המים וצפתה בבבה מטבילה בהם את ידיה החופנות, היא החלה לחשוב שהן סוף-סוף מתנהגות כמצופה מאימהות ובנותיהן. אבל בימים אחרים, היה הזעף העז שב לפניה של בבה, ואפייה

הבינה שהשקט החדש שאפף את אמה היה זמני בלבד, שזעמה הוא חייט פרא מרוסנת לעת עתה.

קובי חזר מהפגישה אוהזו בגרזן ארוך. הידית הייתה עשויה זהב ובה אותיות מגולפות שאיש לא הבין את פשרן. הוא היה שיכור עד כדי כך שכל נשיו וילדיו עמדו סביבו במעגל, במרחק חמישה מטרים, בשעה שדידה ונופף בכלי המשחית החד אנה ואנה. "נעשיר את הכפר בדם!" צווח. הוא הסתער על פיפי שנסוג אל המעגל, ופיפי – שגדל מתינוק שמן לנער רזה וזריז – סובב את מותניו ופספס את להב הגרזן בסנטימטרים ספורים.

פיפי היה הגבר הצעיר ביותר בפגישה. כולם ידעו שהוא עתיד להיות לוחם מצטיין. הם ראו זאת באופן שבו טיפס על עצי הדקל. באופן שבו עטה את שתיקתו כעטרת זהב. לאחר שאביה יצא ואפייה הייתה משוכנעת שאמה פרשה לישון, היא זחלה אל פיפי.

"תתעורר," סיננה והוא הדף אותה מעליו. גם מתוך שינה היה כוחו רב משלה. היא נפלה לאחור אבל התהפכה על רגליה בחינניות חתולית. "תתעורר," שבה ואמרה. עיניו של פיפי נפערו ורשפו. "אל תטרידי אותי, אחות גדולה," אמר.

"מה יקרה?" שאלה.

"זה עניין לגברים," אמר פיפי.

"אתה עדיין לא גבר," אמרה אפייה.

"ואת עדיין לא אישה," סנט בה פיפי בתגובה. "אחרת

היית עומדת שם עם אבאקו הערב, כאשתו."

שפתיה של אפייה החלו לרטוט. היא פנתה לחזור אל פינתה בבקתה, אבל פיפי אחז בזרועה. "אנחנו עוזרים לבריטים ולאשנטים במסחר."

"אה", אמרה אפייה. היא שמעה את אותו הסיפור מאביה ומאבאקו כמה חודשים קודם לכן. "זאת אומרת שאנחנו ניתן ללבנים זהב ובדים אשנטיים?"

פיפי הידק את לפיתתו בידה. "אל תדברי שטויות", אמר. "אבאקו כרת ברית עם אחד הכפרים החזקים ביותר של האשנטיים. נעזור להם למכור עבדים לבריטים."

וכך הגיעו הלבנים לכפר שלהם. שמנים ורזים, אדומים ושוזופים. הם הגיעו במדים, חרבות בנדניהם, עיניהם נוטות הצדה, תמיד עומדים על המשמר. הם באו לאשר את הסחורות שהבטיח להם אבאקו.

בימים שלאחר הכתרת ראש השבט, גברו חששותיו של קובי בדבר הפרת ההבטחה על אודות נשיותה של אפייה, חששות שמא אבאקו ישכח אותה לטובת אחת הנשים האחרות בכפר. הוא תמיד אמר שברצונו להפוך את בתו לאישה הראשונה והחשובה מכול, אבל כעת אפילו התקווה שתהיה לאישה השלישית נראתה מרחיקת לכת.

הוא שאל את בבה מדי יום ביומו מה קורה עם אפייה, ומדי יום ענתה לו בבה שהיא עדיין איננה מוכנה. ברוב ייאושו, החליט להרשות לבתו לגשת למחנהו של אבאקו בחברת בבה פעם בשבוע, כדי שהאיש יראה אותה ויזכור כמה אהב את פניה ואת גזרתה.

אַרְקוּאָה החכמה, הראשונה בנשותיו של אבאקו, קידמה אותו בכואן באחד הערבים. "בבקשה, מאמא", אמרה לבכה. "לא ציפינו לכן הערב. הגברים הלבנים כאן."

"אנחנו יכולות ללכת", אמרה אפייה, אבל בבה לפתה את ידה.

"אם לא אכפת לכן, נשמח להישאר", אמרה בבה. ארקואה נתנה בה מבט משונה. "בעלי יכעס אם נקדים לחזור", אמרה

בבה, כאילו די בהסבר זה לסבר את האוזן. אפייה ידעה שהיא משקרת. קובי לא שלח אותן לשם באותו ערב. בבה היא ששמעה על בואם של הגברים הלכנים ולכן עמדה על כך שילכו לחלוק להם כבוד. ארקואה ריחמה עליהן ויצאה לשאול את אבאקו אם השתיים יכולות להישאר.

"תאכלו עם הנשים, ואם הגברים ייכנסו, לא תדברו," אמרה בשובה. היא הובילה אותן אל תוך המחנה. אפייה ראתה בקתה ועוד בקתה חולפות של פניה עד שנכנסו לבקתה שבה התאספו הנשים לארוחה. היא התיישבה ליד מיליסנט, שבטנה ההריונית החלה לבלוט, גודלה לא עלה על גודלו של אגוז קוקוס והיא נטתה מטה. ארקואה הכינה נזיד דג בשמן דקלים, והן נברו בו עד שאצבעותיהן הוכתמו בכתום.

כעבור זמן קצר נכנסה לחדר משרתת שאפייה לא הבחינה בה קודם. היא הייתה נערה נמוכת קומה, ילדה ותו לא, ועיניה לא משו מהרצפה ולו לרגע.

"בבקשה, מאמא," אמרה לארקואה. "הלכנים רוצים לסייר במחנה. ראש השבט אבאקו מבקש שתדאגו לקבל את פניהם במראה ייצוגי."

"לכי והביאי לנו מים, מהר," אמרה מיליסנט, וכשהמשרתת שבה ובידה דלי מלא מים, רחצו כולן את ידיהן ואת שפתיהן. אפייה ניקתה את שערה, ליקקה את כפות ידיה ושפשפה באצבעותיה את התלתלים הקצרים והצפופים שעוטרו את מצחה. כשסיימה, העמידה אותה בבה בין מיליסנט וארקואה, מול שאר הנשים, ואפייה עשתה ככל יכולתה כדי לצמצם את עצמה, שלא תמשוך תשומת לב.

עד מהרה הגיעו הגברים. מראהו של אבאקו הלם את תפקידו כראש השבט, חשבה אפייה, חזק ועוצמתי, כאילו

היה בכוחו להניף עשר נשים מעל לראשו אל עבר השמש. שני גברים לבנים נכנסו ועמדו מאחוריו. אפייה הביטה באחד מהם וחשבה שהוא ודאי ראש השבט של הלבנים, בגלל האופן שבו הביט בו חברו לפני שהעז לזוז או לדבר. ראש השבט הלבן לבש אותם בגדים שלבשו שאר הלבנים, אבל לאורך מקטורנו ובכותפותיו שובצו כפתורים זהובים ונוצצים רבים יותר. הוא נראה מבוגר מאבאקו, שערו החום-כהה החל להאפיר, אך הוא עמד זקוף כיהא למנהיג.

"אלה הנשים. נשיי וילדיי, האימהות והבנות," אמר אבאקו. הגבר הלבן הנמוך והביישן מביין השניים הביט בו ברוב קשב כשדיבר, ואז הסתובב אל ראש השבט הלבן ודיבר בשפתם המוזרה. ראש השבט הלבן הנהן וחיך אל כל הנוכחים, הביט בתשומת לב בכל אישה ואישה ואמר שלום בפנטית קלוקלת.

כשברכת השלום שלו הגיעה לאפייה, היא לא הצליחה להתאפק ופלטה צחקוק. הנשים האחרות היסו אותה, ומבוכה פשטה בלחייה כמו גל חום.

"אני עדיין לומד," אמר ראש השבט הלבן ועיניו נחו על אפייה, צליל הפנטית שבקעה מפיו היה מאוס באוזניה. נדמה היה שהוא מישיר אליה מבט במשך דקות ארוכות, ואפייה הרגישה את עורה הולך ומתלהט אף יותר כאשר נשקף מעיניו מבט חומד. העיגולים החומים-כהים של אישוניו נראו כמו קדרות גדולות שעוללים עשויים לטבוע בתוכן, והוא הביט באפייה בדיוק כך, כאילו ביקש להשאיר אותה שם בתוך עיניו המטביעות. אודם הציף במהירות את לחייו. הוא פנה אל הגבר הלבן השני ודיבר.

"לא, היא לא אשתי," אמר אבאקו לאחר שהאיש תרגם עבורו את השאלה, ולא טרח להסוות את הרוגז בקולו. אפייה

השפילה את ראשה במבוכה על שהמיטה בושה על אבאקו, במבוכה על שלא התאפשר לו לקרוא לה אשתו. במבוכה גם על כך שלא קרא לה בשמה: אפייה היפה. או אז ביקשה נואשות להפר את הבטחתה לבבה ולהכריז על עצמה כאישה כפי שאכן הייתה, אבל בטרם עלה בידה לדבר, הסתלקו הגברים, ראש השבט הלבן הביט בה מבעד לכתפו וחיך, ותעוזתה שככה.

שמו היה ג'יימס קולינס והוא היה המושל הטרי של מצודת קייפ קוסט. הוא חזר לכפר בתוך שבוע לבקש מבכה את ידה של אפייה כדי לשאת אותה לאישה. זעמו של קובי על ההצעה אפף כל חדר כמו אדים מהבילים.

"היא הרי מובטחת לאבאקו!" צרח על בבה כששמע

ממנה שהיא שוקלת את ההצעה בחיוב.

"כן, אבל אבאקו לא יכול לשאת אותה עד שיופיע

הדם, ואנחנו כבר מחכים שנים. שמע לי, בעלי, אני חושבת שהשריפה ההיא הפילה עליה קללה והפכה אותה לַשְׁדָּה שלעולם לא תהיה אישה. חשוב. איזה עוד יצור ניחן ביופי כזה אבל אי אפשר לגעת בו? כל סימני הנשיות מופיעים אצלה, ובכל זאת אין דם. האיש הלבן יישא אותה בכל מקרה. הוא לא יודע מה היא באמת."

אפייה שמעה את האיש הלבן מדבר עם אמה קודם לכן.

הוא ישלם לבכה שלושים פאונד במקום ועשרים וחמישה שילינג לחודש בטובין סחירים כמוהר. יותר משאבאקו יוכל להציע אי פעם, יותר משהוצע אי פעם לאישה פנטית כלשהי בכפר הזה או בכפר השכן.

אפייה שמעה את אביה פוסע בבקתה כל אותו הערב.

היא אפילו התעוררה בבוקר המחרת לקול אותם צעדים, לקול המקצב היציב של רגליו על אדמת החמר הנוקשה.

”עלינו לגרום לאבאקו לחשוב שזה הרעיון שלו,“ אמר לבסוף.

וכך זומן ראש השבט אל המחנה שלהם. הוא ישב לצד קובי בשעה שבבה שטחה בפניו את השערותיה, שהשריפה שהשמידה חלק ניכר מהון משפחתם, השמידה גם את הילדה. ”יש לה גוף של אישה, אבל משהו זדוני אורב בנפשה,“ אמרה בבה וירקה על הקרקע כדי להדגיש את דבריה. ”אם תתחתן אתה, היא לא תביא לך ילדים לעולם. אם הגבר הלבן יישא אותה, הוא יחשוב על הכפר טובות והסחר ביניכם ישגשג.“

אבאקו גרד באטיות בזקנו והגה בדברים. ”הביאי אליי את היפה,“ אמר לבסוף. אשתו השנייה של קובי הכניסה את אפייה לחדר. היא רעדה ובטנה כאבה כל כך, שחשבה שעוד רגע תרוקן את מעיה שם לפני כולם.

אבאקו קם על רגליו כדי לעמוד מולה. הוא ליטף באצבעותיו את כל שטח פניה, את תלמי לחייה, את מערות אפה. ”מעולם לא נולדה אישה יפה ממך,“ אמר לבסוף. הוא פנה אל בבה. ”אבל אני מבין שהצדק אתך. אם האיש הלבן רוצה בה, היא שלו. זה ייטיב עם המסחר שלנו אתם. זה ייטיב עם הכפר.“

גדול וחזק ככל שהיה, החל קובי לבכות לפני כולם, אך בבה לא נרתעה. היא ניגשה אל אפייה לאחר צאתו של אבאקו והושיטה לה תליון אבן שחורה שזוהרה כאילו צופתה אבק זהב.

היא תחבה אותו לידיה של אפייה ואז רכנה אליה עד ששפתיה נגעו באוזנה של אפייה. ”קחי אותו אתך כשתלכי,“ אמרה בבה. ”מזכרת מאמך.“

וכשבה התנתקה ממנה לבסוף, ראתה אפייה מעין הקלה בחיוך שעלה על שפתיה.

אפייה חלפה על פני מצודת קייפ קוסט פעם אחת בלבד, כאשר היא ובבה יצאו מהכפר שלהן ונכנסו לעיר, אבל היא מעולם לא הייתה בתוכה קודם ליום חתונתה. בקומת הקרקע עמדה קפלה, והיא וג'יימס קולינס נישאו על ידי כומר שביקש מאפייה לחזור על מילים שלא התכוונה אליהן בשפה שלא הבינה. בלי ריקודים, בלי סעודה, בלי צבעים בוהקים, שיער מוחלק או גבירות קשישות בעלות שדיים מקומטים וחשופים שזורקות מטבעות ומנופפות במטפחות. אפילו משפחתה של אפייה לא באה, שכן לאחר שבכה שכנעה את כולם שהנערה מביאה עמה עין הרע, איש לא רצה כל קשר עמה. בבוקר שבו יצאה אל המצודה, קובי נשק למצחה ונופף לה לשלום בידיעה שנבואה בדבר התפוררות אילן היוחסין וחורבנו, הנבואה שהייתה לו בליל השריפה, מתחילה להתגשם כאן, בבתו ובאיש הלבן.

ג'יימס, מבחינתו, עשה כל שביכולתו להנעים לאפייה. היא ראתה כמה הוא משתדל. הוא ביקש מהמתורגמן שלו ללמד אותו עוד כמה מילים בפנטית כדי שיוכל לומר לה כמה היא יפה, ושידאג לה כמיטב יכולתו. הוא קרא לה בכינוי שבו קרא לה אבאקו, אפייה היפה.

לאחר שנישאו, ערך ג'יימס לאפייה סיור בטירה. בקומת הקרקע של החומה הצפונית שכנו דירות מגורים ומחסנים. במרכז עמדו רחבת המצעדים, מגורי החיילים ואולם המשמר. היו שם גם מכלאת בקר, אגם, בית חולים, נגרייה, נפחייה ומטבח. המצודה הייתה כפר בפני עצמה. אפייה סיירה עם ג'יימס אחוזת יראה וליטפה בידיה את הריהוט המשובח שהורכב מעץ בצבע עורו של אביה ואת וילונות המשי שהיו רכים כמו נשיקה עדינה.

היא שאפה הכול פנימה, עצרה ברחבת כלי הנשק שבה

עמדו תותחים שחורים ועצומים הפונים אל הים. היא רצתה לנוח לפני שיוביל אותה ג'יימס אל גרם המדרגות הפרטי שלו, ולכן היא הניחה את ראשה על אחד התותחים לרגע קט. ואז הרגישה משב רוח קל צולף ברגליה מהחורים הקטנים שברצפה.

"מה יש למטה?" שאלה את ג'יימס, והוא השחית מילה פנטטית שחזרה אליה כ"מטען".

ואז נישא ברוח הקלה קול בכי חלוש. חלוש כל כך, שאפייה חשבה שהיא מדמינת אותו, עד שהתכופפה והניחה את אוזנה על הסבכה. "ג'יימס, יש אנשים למטה?" שאלה. ג'יימס מיהר לגשת אליה. הוא הרים אותה מהרצפה ואחז בכתפיה. הוא הביט היישר אל תוך עיניה. "כן, אמר בכנות. זו הייתה המילה היחידה בפנטטית ששלט בה.

אפייה התנתקה ממנו. היא נעצה מבט בעיניו הנוקבות. "אבל איך אתה יכול להחזיק אותם שם למטה כשהם בוכים, אה?" אמרה. "אתם, הלבנים. אבא שלי הזהיר אותי מפניכם. קח אותי הביתה! קח אותי הביתה עכשיו!"

היא לא הבינה שהיא צורחת עד שהרגישה את ידו של ג'יימס על פיה, דוחקת את שפתיה כאילו היה בכוחו להשיב את המילים לתוכה. הוא אחז בה כך זמן רב עד שנרגעה. היא לא ידעה אם לא הבין את דבריה; אבל מהלחיצה הרפה של אצבעותיו על שפתיה בלבד, ידעה שהוא אדם המסוגל להכאיב, שעליה לשמוח שהיא נמצאת בצד הנכון של אכזריותו.

"את רוצה ללכת הביתה?" שאל ג'יימס. הפנטטית שבפיו

נחושה גם אם לא ברורה. "הבית שלך בדיוק אותו דבר. אפייה הסיטה את ידו מפיה ונעצה בו מבט ממושך. היא זכרה את שמחתה של אמה כשראתה אותה עוזבת וידעה

שג'יימס צודק. היא אינה יכולה לחזור הביתה. היא הנהנה, בקושי רב.

הוא זירז אותה לעלות במדרגות. בקומה העליונה ביותר שכנו מגוריו של ג'יימס. מהחלון יכלה אפייה להשקיף אל הים. אניות המטען, שנראו כמו גרגירי אבק שחורים בעין התכלת הלחה של האוקיינוס האטלנטי, צפו רחוק כל כך, שהיה קשה לקבוע את מרחקן האמיתי מהמצודה. חלקן שטו במרחק שלושה ימים, אחרות במרחק שעה בלבד.

בדיוק כאשר היא וג'יימס הגיעו לחדרו, צפתה אפייה באנייה כזאת. אור צהוב מהבהב הכריז על נוכחותה במים, ובזכות האור הזה הצליחה אפייה בקושי רב להבחין בצללית הספינה, ארוכה ומעוגלת כמו קליפה חלולה של קוקוס. היא רצתה לשאול את ג'יימס מה נושאת האנייה ואם היא יוצאת או מגיעה, אבל היא התייאשה מהניסיון לפענח את הפנטית שבפיו.

ג'יימס אמר לה משהו. הוא חיך כשדיבר, מנחת פיוס. זוויות פיו התעוותו באופן כמעט בלתי מורגש. היא נענעה בראשה, ניסתה לומר לו שאיננה מבינה, ולבסוף הוא הצביע על המיטה שניצבה בפינה השמאלית של החדר. היא התיישבה. בבה הסבירה לה מה מצופה ממנה בליל כלולותיה בטרם יצאה אל המצודה באותו בוקר, אבל נראה שאיש לא הסביר זאת לג'יימס. כשהתקרב אליה, ידיו רעדו והיא ראתה את הזיעה מצטברת על מצחו. היא זו שהשכיבה את גופה. היא זו שהרימה את חצאיתה.

כך המשיכו לאורך שבועות רבים, עד שלבסוף החלה השגרה המנחמת לעמעם את כאב הגעגועים שהותירה בה משפחתה. אפייה לא ידעה מה בהתנהגותו של ג'יימס הרגיע אותה. אולי העובדה שהוא תמיד ענה על שאלותיה

או החיבה שהרעיף עליה. אולי העובדה שלג'יימס לא היו נשים אחרות להיות עמו, ולכן כל לילה ולילה היה מוקדש לה. היא בכתה בפעם הראשונה שהביא לה מתנה. הוא לקח את תליון האבן השחורה שבכה נתנה לה ותלה אותו על חוט כדי שאפייה תוכל לענוד אותו על צווארה. הנגיעה באבן תמיד עודדה את רוחה.

אפייה ידעה שאינה אמורה לחבב את ג'יימס, והיא המשיכה לשמוע את מילותיו של אביה מהדהדות בראשה, כמה רצה שתהיה יותר מאשר אשתו הפנטית של איש לבן. היא גם זכרה כמה קרובה הייתה להיות מישהי. כל חייה בבה הכתה אותה והקטינה אותה, והיא השיבה מלחמה בעזרת יופייה, כלי נשק חרישי אך עוצמתי שהוביל אותה לפתחו של ראש שבט. אך בסופו של דבר, אמה יצאה וידה על העליונה – היא גירשה אותה, לא מהבית בלבד, מהכפר כולו. וכעת הפנטיות היחידות שפגשה דרך קבע היו רעיותיהן של שאר החיילים.

היא שמעה את האנגלים מכנים אותן "פילגשים", לא רעיות. המילה "רעיה" נשמרה לנשים הלבנות מעברו השני של האוקיינוס האטלנטי. "פילגש" הייתה משהו אחר בתכלית, מילה שנועדה להשאיר את ידי החיילים נקיות, שלא יסתבכו עם אלוהיהם, דמות שהייתה מורכבת בעצמה משלושה אנשים, אך הרשתה לגברים לשאת אישה אחת בלבד.

"איך היא?" שאלה אפייה את ג'יימס ביום מן הימים. הם ערכו חילופי שפות. בשעות הבוקר המוקדמות, לפני שיצא להשגיח על העבודה במצודה, היה ג'יימס מלמד אותה אנגלית, ובלילות, כששכבו במיטה, היא לימדה אותו פנטית. באותו ערב הוא ליטף באצבעו את קימור עצם הבריח שלה,

בשעה שזימרה לו שיר שכבה נהגה לשיר לפיפי בלילות כאשר אפייה שכבה בפינה והעמידה פני ישנה, העמידה פני אדישה לכך שלה – מעולם לא שרו. ככל שחלף הזמן, ג'יימס נעשה יותר ויותר חשוב לה. יותר מכפי שגבר אמור להיות לאשתו. המילה הראשונה שביקש ללמוד הייתה "אהבה" והוא אמר אותה מדי יום.

"קוראים לה אן," אמר והעביר את אצבעו מעצם הבריה של אפייה אל שפתיה. "מזמן לא ראיתי אותה. התחתנו לפני עשר שנים, אבל הייתי רחוק ממנה שנים רבות כל כך, שאני בקושי מכיר אותה."

אפייה ידעה שלג'יימס יש גם שני ילדים באנגליה. אמילי וג'ימי. בני חמש ותשע. עיבורם התרחש בימים הספורים של החופשה שבמהלכה התאפשר לו לבקר את אשתו. לאביה של אפייה היו עשרים ילדים. לראש השבט הזקן היו קרוב למאה. אפייה לא הצליחה להבין איך גבר מסוגל להסתפק בילדים מעטים כל כך. היא תהתה איך הילדים נראים. היא תהתה גם מה כתבה אן לג'יימס במכתבים ששלחה לו. הם הגיעו במרווחים לא צפויים, ארבעה חודשים פה, חודש שם. ג'יימס קרא אותם לצד שולחן העבודה שלו בלילה, בשעה שאפייה העמידה פני ישנה. היא לא ידעה מה נכתב במכתבים, אבל בכל פעם שג'יימס קרא בהם, הוא היה חוזר למיטה ושוכב רחוק ממנה ככל האפשר.

עכשיו, כשלא היה שם מכתב שירחיק אותו ממנה, הניח ג'יימס את ראשו על שדה השמאלי. כשדיבר, נשב הבל פיו החמים לרוחב בטנה ובמורד רגליה. "אני רוצה ילדים ממך," אמר ג'יימס ואפייה התכווצה, היא חששה שלא תוכל למלא את רצונו. היא חששה גם שמפני שהייתה לה אם רעה – תהיה גם היא כזאת. היא כבר סיפרה לג'יימס על המזימה

של בבה, איך כפתה על אפייה לשמור את דבר נשיותה בסוד כדי שלא תוכל להינשא לגברים בכפרה, אבל ג'יימס רק צחק ועודד אותה. "הכול פעל לטובתי," אמר.

ובכל זאת, אפייה החלה לחשוב שאולי בבה צדקה. היא איבדה את בתוליה בליל הכלולות, אך חודשים חלפו והיא לא הרתה. אולי הייתה הקללה נטועה בשקר, אך ייתכן כי צפנה בחובה את פרי האמת. הזקנים בכפרה נהגו לספר סיפור על אישה שנחשבה למקוללת. היא חיה תחת עץ דקל בצד הצפון-מערבי ומעולם לא קראו לה בשמה. אמה מתה כדי לתת לה סיכוי לחיות, וביום הולדתה העשירי, היא נשאה קדרת שמן רותח מבקתה לבקתה. אביה נמנם על הרצפה והיא, שחשבה שתוכל לדלג מעליו במקום ללכת מסביב, מעדה, שפכה את השמן הרותח על פניו ועיוותה אותם לשארית חייו, שנמשכו עשרים וחמישה ימים נוספים בלבד. היא גורשה מהבית ונדדה ברחבי חוף הזהב במשך שנים, עד שחזרה בגיל שבע-עשרה כיפהפייה נדירה ומוזרה. נער שהכיר אותה בצעירותה הציע לה נישואין כיוון שהייתה ללא משפחה וחסרת כול, וסבר שהמוות כבר לא רודף אחריה לכל מקום. היא הרתה תוך חודש אבל התינוק שנולד היה בן תערובת. הוא היה תכול עיניים ובהיר עור, ומת ארבעה ימים לאחר מכן. היא עזבה את בית בעלה בליל מות הילד ועברה לגור תחת עץ הדקל כעונש שגזרה על עצמה לשארית חייה. אפייה ידעה שזקני הכפר סיפרו את הסיפור הזה רק כדי להזהיר את הילדים להישמר בקרבת שמן רותח, אבל היא תהתה לגבי סוף הסיפור, לגבי בן התערובת. איך הילד הזה, השחור ולבן כאחד, היה רוע עוצמתי כל כך שדי היה בו כדי לגרש את האישה אל יער הדקלים.

כשאג'ואה נישאה לחייל הלבן, וכשמיליסנט ואמה שבו

אל הכפר, קובי הרים את האף. הוא תמיד אמר שחיבור בין גבר ואישה הוא גם חיבור בין שתי משפחות. נישואין קושרים אבות, תולדות ומאורעות אלה באלה, אבל גם חטאים וקללות. הילדים הם התגלמות הזיווג ועל כן הם עתידים לשאת בעולו. אילו חטאים נשא עמו האדם הלבן? בבה אמרה שקללתה של אפייה הייתה נשיות שלא הבשילה, אך קובי הוא שהתנבא על שושלת מוכתמת. אפייה לא הצליחה להימלט מהמחשבה שהיא נאבקת ברחמה שלה, נאבקת בילדי האש.

"אם לא תביאי לאיש הזה ילדים בקרוב, הוא יחזיר אותך, אמרה אג'ואה. היא ואפייה לא היו חברות כשגרו בכפר, אבל כאן הן נפגשו לעתים קרובות ככל האפשר, כל אחת מהן שמחה להימצא בקרבתה של מישהי שהבינה אותה, לשמוע את הצלילים המנחמים של שפת אזורים. אג'ואה כבר ילדה שני ילדים מאז עזבה את הכפר. בעלה, טוד פיליפס, רק השמין מאז ראתה אותו אפייה לאחרונה, כשהזיע והאדים בבקתה הישנה של אג'ואה.

"את שומעת? טוד דאג שאהיה במצב מאוזן מהרגע שהגעתי לפה. סביר להניח שאני בהיריון ברגע זה ממש."

אפייה הצטמררה. "אבל הבטן שלו גדולה כל כך!"

אמרה, ואג'ואה צחקה עד שנחנקה מהבוטנים שאכלה.

"כן, אבל לא עושים את התינוק עם הבטן", אמרה. "אביא לך כמה שורשים מהיער. שימי אותם מתחת למיטה כשאת שוכבת אתו. הלילה, את מוכרחה להתנהג כמו חיה כשהוא נכנס לחדר. כמו לביאה. היא מזדווגת עם האריה שלה והוא חושב שהוא העניין המרכזי, כשבעצם היא המרכז, הילדים שלה, ההמשכיות שלה. החוכמה היא לגרום לו לחשוב שהוא מלך הסוואנה, אבל איזו חשיבות יש למלך? באמת,

היא המלך והמלכה וכל מה שבאמצע. הלילה נגרום לך להצדיק את התואר, יפה."

ואג'ואה חזרה ובידה שורשים. אלה לא היו שורשים רגילים. הם היו גדולים וסבוכים, וכשמשכה אחד מהם לאחור, היה אחר מופיע תחתיו. אפייה הניחה אותם מתחת למיטה ונדמה היה שהם הולכים ומתרבים, מוציאים רגל ועוד רגל עד שנדמה היה שהשורש עלול להרים את המיטה על גבו ולהסתלק, כמו עכביש חדש ומוזר.

"אסור שבעלך יראה אף שורש," אמרה אג'ואה, והן דחפו פנימה את השורשים שהתעקשו להציץ, דחקו ומשכו עד שאלה נותרו בפנים.

ואז אג'ואה עזרה לאפייה להתכונן לקראת ג'יימס. היא קלעה את שערה והחליקה אותו ומשחה את עורה בשמן, ומרחה חמר אדום על תפוחי לחייה ועל עיקול שפתיה. אפייה וידאה שעם כניסתו של ג'יימס החדר ידיף ריח אדמתי ועשיר כאילו משהו בו יכול להניב פירות.

"מה כל זה?" שאל ג'יימס. הוא עדיין לבש את מדיו, ואפייה הבינה שעבר עליו יום ארוך לפי הדש השמוט. היא עזרה לו להסיר את מקטורנו ואת חולצתו והצמידה את גופה לגופו כפי שלימדה אותה אג'ואה. לפני שהצליח להביע את הפתעתו, היא תפסה בזרועותיו ודחפה אותו אל המיטה. מאז הלילה הראשון שלהם יחד הוא לא היה נבוך כל כך, אחוז פחד מגופה הלא מוכר, מעורה במלוא הדרו, שונה כל כך מהאופן שבו תיאר את אשתו. להט התלקח בו והוא חדר לתוכה במלוא הכוח, והיא עצמה את עיניה ככל יכולתה, וליקקה את שפתיה. הוא חדר בעוצמה רבה יותר, נשימתו הייתה כבדה ומאומצת. היא שרטה את גבו והוא נזעק. היא נשכה את אוזנו ומשכה בשערו. הוא חדר לתוכה כאילו ניסה

לעבור דרכה. וכשפקחה את עיניה להביט בו, היא ראתה מעין כאב משורטט על פניו ואת הכיעור שבמעשה, הזיעה והדם והרטיבות שהניבו הווארו כעת, והיא ידעה שאם הלילה הייתה חיה, כך היה אף הוא.

כשסיימו, הניחה אפייה את ראשה על כתפו של ג'יימס. "מה זה?" שאל ג'יימס והסב את ראשו. הם הזיזו את המיטה ושלושה שורשים נחשפו. "שום דבר", אמרה אפייה.

ג'יימס זינק ממקומו והציץ מתחת למיטה. "מה זה, אפייה?" חזר ושאל, קולו תקיף יותר מאי פעם.

"שום דבר. שורשים שאג'ואה נתנה לי. לפוריות." שפתיו התהדקו לפס צר. "הקשיבי, אפייה, אני לא רוצה שום וודו או קסם אפל במקום הזה. אסור שאנשיי ישמעו שאני נותן לפילגש שלי לשים שורשים מוזרים מתחת למיטה. זה לא נוצרי."

אפייה שמעה אותו אומר את המילה הזאת בעבר. נוצרי. לכן התחתנו בקפלה עם האיש הנוקשה לבוש השחורים שנענע בראשו בכל פעם שהביט בה. הוא דיבר קודם גם על ה"וודו", שחשב שכל האפריקנים משתתפים בו. היא לא הצליחה לספר לו את מעשיות אננסי העכביש או את הסיפורים ששמעה מפי זקני הכפר בלי לעורר את חשדנותו. מאז עברה למצודה היא גילתה שרק הלבנים דיברו על "קסם אפל". כאילו לקסם יש צבע. אפייה ראתה מכשפה נודדת שנחש כרוך על צווארה ועל כתפיה. לאישה היה בן. היא זימרה לו שירי ערש בלילה ואחזה בידיו והאכילה אותו, כמו כל אם ובנה. לא היה בה שום דבר אפל.

הדחף לכנות דבר אחד "טוב" ודבר אחר "רע", דבר אחד "לבן" ואחר "שחור", היה חסר פשר בעיני אפייה. בכפרה, הכול היה הכול. הכול נשא את כובד משקלו של הכול.

למחרת סיפרה אפייה לאג'ואה שג'יימס ראה את השורש. "זה לא טוב", אמרה אג'ואה. "הוא אמר שזה דבר רע?" "טוד אפייה הנהנה ואג'ואה צקצקה בלשונה שלוש פעמים. "טוד היה אומר אותו דבר. הגברים האלה לא היו יודעים להבדיל בין טוב לרע גם אם היו האל אַנְיִימי בכבודו ובעצמו. אני לא חושבת שזה יעבוד עכשיו, אפייה. אני מצטערת." אבל אפייה לא הצטערה. אם נגזר עליה להיות עקרה, יהי כך.

עד מהרה, ג'יימס היה טרוד מכדי לדאוג לגבי ילדים. קצינים הולנדים עמדו לבקר במצודה והכול היה צריך להתנהל למופת. ג'יימס היה מתעורר זמן רב לפני אפייה כדי לעזור לגברים עם פריטי האחסון המיובאים ולברוק את האניות. אפייה בילתה יותר ויותר זמן בשיטוט בכפרים מסביב למצודה, בטיול ביערות ובשיחה עם אג'ואה.

באחר הצהריים שבו הגיעו ההולנדים, נפגשה אפייה עם אג'ואה וכמה מהפילגשים מחוץ למצודה. הן עצרו בצל העצים כדי לאכול נזיד יאם בשמן דקלים. הייתה שם אג'ואה וגם שרה, הפילגש המעורבת של סם יורק. גם אַקוּאָה, הפילגש החדשה הגיעה. היא הייתה רזה ותמירה, והיא פסעה כאילו איבריה עשויים זמורות דקיקות, כאילו הרוח עשויה להצליף בה ולמוטט אותה.

באותו יום שכבה אקוואה בצלו הקלוש של עץ הדקל. אפייה עזרה לה ללפף את שערה יום קודם לכן, ובאור השמש נראה כאילו מיליון נחשים זעירים עולים מראשה. "בעלי לא יודע לבטא את השם שלי כמו שצריך. הוא

רוצה לקרוא לי אמילי", אמרה אקוואה.

"אם הוא רוצה לקרוא לך אמילי, תני לו לקרוא לך אמילי", אמרה אג'ואה. היא הייתה פילגש זמן רב יותר מכל הארבע, ותמיד הביעה את דעותיה בחופשיות ובקול רם.

כולן ידעו שבעלה סגד לעפר שלרגליה. "עדיף מלהקשיב לו טובח את שפת אמך שוב ושוב."
 שרה טמנה את מרפקיה בעפר. "גם אבא שלי היה חייל. כשמת, אימא החזירה אותנו לכפר. באתי להתחתן עם סם, אבל הוא לא היה צריך לדאוג לגבי השם שלי. אתן יודעות שהוא הכיר את אבא שלי? הם שירתו יחד במצודה כשהייתי ילדה."

אפייה נענעה בראשה. היא שכבה על בטנה. היא אהבה ימים כאלה, ימים שבהם התאפשר לה לדבר פנטית כאוות נפשה. איש לא ביקש ממנה לדבר לאט, איש לא הורה לה לדבר אנגלית.

"בעלי מגיע מהצינוק מסריח כמו גוויה של חיה," אמרה אקואה בעדינות.

כולן הסבו את מבטן. אף אחת מהן לא דיברה מעולם על הצינוק.

"הוא מגיע אלי מסריח מגללים ומריקבון ומסתכל עליי כאילו ראה מיליון רוחות רפאים, והוא לא יודע אם גם אני אחת מהן או לא. אני אומרת לו שהוא חייב להתרחץ לפני שהוא נוגע בי ולפעמים הוא שומע בקולי, אבל לפעמים הוא דוחף אותי לרצפה וחודר אליי כאילו אחז בו דיבוק."

אפייה התיישרה והניחה יד על בטנה. ג'יימס קיבל מכתב נוסף מאשתו למחרת היום שבו מצא את השורשים מתחת למיטה. הם לא שכבו מאז.

הרוח החלה לנשוב בעוז. הנחשים בשערה של אקואה זעו מצד לצד והיא הרימה את זרועותיה הדקיקות. "אתן יודעות שיש אנשים שם למטה," אמרה. "יש נשים שם למטה שנראות כמונו, והבעלים שלנו מוכרחים ללמוד להבדיל ביניהן לבינינו."

כולן השתתקו. אקואה נשענה על העץ ואפייה צפתה בשורת נמלים פוסעת על גדיל משערה, שצורתו נראתה בעיניהן כמו חלק נוסף מעולם הטבע.

לאחר אותו יום ראשון במצודה, ג'יימס לא דיבר שוב עם אפייה על השפחות בצינוק, אך הוא דיבר אתה לעתים קרובות על חיות, תחום המסחר העיקרי של בני האשנטי כאן. חיות. קופים ושימפנזות, אפילו כמה נמרים. ציפורים כמו עגורי כתר ותוכים, שהיא ופיפי ניסו לצוד בילדותם כאשר שוטטו ביערות וחיפשו את הציפור המשונה, הציפור שנוצותיה היפהפיות הבדילו בינה ובין כל השאר. הם הקדישו שעות על גבי שעות לחיפוש ציפור כזאת, ורוב הזמן הם לא מצאו אף אחת.

היא תהתה מה עשוי להיות שוויה של ציפור כזאת, כי במצודה לכל חיה הוצמד ערך. היא ראתה את ג'יימס מביט בעגור כתר שהביא אחד הסוחרים האשנטיים ומכריז כי שוויו ארבעה פאונד. מה לגבי חיית האדם? מה היה שוויה? אפייה ידעה כמובן שיש אנשים בצינוק. אנשים שדיברו בניב שונה מזה שלה, אנשים שנשבו במלחמות שבטים, ואף אנשים שנחטפו, אבל היא מעולם לא חשבה לאן נלקחו משם. היא מעולם לא חשבה מה עלה בראשו של ג'יימס בכל פעם שראה אותם. אם הלך לצינוק וראה נשים שהזכירו לו את דמותה, שנראו כמותה והריחו כמותה. אם חזר אליה רדוף במראות שנגלו לעיניו.

אפייה גילתה עד מהרה שהיא בהיריון. זה קרה באביב, ומעצי המנגו שמחוץ למצודה החלו להישמט פירות. בטנה בלטה, רכה ובשרנית, ובתוכה פרי משלה. ג'יימס שמח כל כך כשסיפרה לו, שהרים אותה ויצא אתה במחול בחדרי המגורים שלהם. היא טפחה על גבו והורתה לו להוריד

אותה, כדי שלא יטלטלו את התינוק ויפרקו אותו לחתיכות, ולאחר שנעתר לבקשתה, רכן והצמיד נשיקה לבלטיטה הקטנה שבכטנה.

אך אושרם נגדע בעקבות חדשות שהגיעו מהכפר. קובי נפל למשכב. הוא היה חולה כל כך, שלא היה ברור אם יישאר בחיים עד שאפייה תגיע לבקר אותו.

היא לא ידעה בוודאות מי שלח את המכתב מהכפר כי הוא היה ממוען לבעלה ונכתב באנגלית רצוצה. היא לא הייתה בכפר שנתיים ולא שמעה מאיש מבני משפחתה מאז עזבה. היא ידעה שהכול בגלל בבה, והופתעה שמישהו העלה על דעתו להודיע לה על מחלתו של אביה.

המסע חזרה אל הכפר ארך כשלושה ימים. ג'יימס לא רצה שתיסע לבד במצבה אבל נבצר ממנו להתלוות אליה, ולכן שלח עמה משרתת צעירה. כשהגיעו, כל הכפר נראה אחרת. צבעי חופות צמרות העצים דהו, גוני החום והירוק החיוניים התעמעמו. גם הקולות נשמעו שונים. כל דבר שפעם רשרש, נדם כעת. אבאקו הביא לכפר שגשוג רב כל כך, עד שיהפוך מאז ועד עולם לאחד משוקי העבדים המובילים בכל חוף הזהב. לא היה לו זמן לפגוש את אפייה, אבל הוא שלח מתנות של יין דקלים מתוק וזהב שיגיעו אליה עם כניסתה למחנהו של אביה.

בבה עמדה בפתח. נדמה היה שהזדקנה במאה שנים בשנתיים שבמהלכן נעדרה אפייה. זעף פניה נותר על תלו בעזרת מאות הקמטים הזעירים שמתחו את עורה, וציפורניה התארכו עד כדי כך שהסתלסלו כמו טפרים. היא לא אמרה מילה, ורק הובילה את אפייה לחדר שבו שכב אביה על ערש דווי.

איש לא ידע איזו מחלה פקדה את קובי. רוקחים, רופאי

אליל, אפילו הכומר הנוצרי מהמצודה נקרא לחוות את דעתו ולהתפלל על האיש, אך אף אמצעי של מחשבות מרפאות או תרופות לא יכול היה להרחיקו ממלתעות המוות.

פיפי עמד לצדו והקפיד למחות את הזיעה שעל מצחו. לפתע פרצה אפייה בבכי ורעדה כולה. היא הושיטה את ידה ליד אביה והחלה ללטף את עורו החיוור.

"הוא לא מסוגל לדבר, לחש פיפי ושלח מבט חטוף אל בטנה הבולטת. "הוא חלש מדי."

היא הנהגה והמשיכה לבכות.

פיפי שמט את המטלית הרטובה ונטל את ידה של אפייה. "אחות גדולה, אני הוא שכתב לך את המכתב. אימא לא רצתה שתבואי אבל חשבתי שכדאי שתראי את אבינו לפני שיבוא בשערי אַסְמֶנְרו."

קובי עצם את עיניו, רחש קל נמלט מבין שפתיו ואפייה הבינה שארץ הרוחות אכן קוראת לו.

"תודה," אמרה לפיפי והוא הנהן.

הוא החל לצאת מהחדר, אבל לפני שהגיע אל דלת הבקתה, פנה אליה. "היא לא אימא שלך, שתדעי. בבה. אבינו הוליד אותך מנערה משרתת שכרחה אל תוך האש בלילה שבו נולדת. היא זו שהשאירה לך את האבן שאת עונדת סביב צווארך."

פיפי יצא החוצה. וזמן קצר לאחר מכן קובי מת. אפייה עדיין אחזה בידו. אנשי הכפר אמרו שקובי המתין לשובה של אפייה הביתה בטרם יוכל למות, אך אפייה ידעה שהעניין מורכב יותר. חוסר המנוחה שלו שימר אותו בחיים, וכעת היה חוסר המנוחה נחלתה של אפייה. הוא יזין את חייה ואת חיי בנה.

לאחר שמחתה את דמעותיה, יצאה אפייה מהמחנה

אל אור השמש. בבה ישבה על גדם עץ כרות, כתפיה היו זקופות והיא אחזה בידיו של פיפי שעמד לצדה, שקט כמו עכבר. אפייה רצתה לומר משהו לבבה, אולי להתנצל על העול שאילץ אביה את בבה לשאת כל השנים, אבל בטרם עלה בידה לדבר, כחכחה בבה בגרונה, ירקה על האדמה למרגלותיה של אפייה ואמרה, "את שום דבר משום מקום. אין לך אימא ועכשיו גם אין לך אבא." היא הביטה אל בטנה של אפייה וחייכה. "מה יכול לצמוח משום דבר?"